

Üksik number 15 mk.

Nr. 22

Ilmub igal reedel

VIKERKAAR

29. mai

1925. a.

VI aastakäik

SOOME RIIGIPÄÄ KÜLASTUS EESTI

21. V. 25 - 24. V. 25.

PRESIDENT
LAURI KRISTJAN RELANDER.

Küsimused ja vastused

WVAHAR-1924

Uued küsimused.

7. Mis sulle kõneles suvel loodus?
Kuldnook.

8. Keda säed endale elus eeskujuks?
Juhkapuu.

Vastused palume saata hiljemalt 10. augustiks „Vikerkaare“ toimetusse, Pikk t. 2, Tallinn.

Toimetus.

Vastused „Vikerkaares“ nr. 15 ilmunud küsimustele.

5. Kes on lugenud tähelepanelikult väljamaa kirjandust? Missugune kirjanik ja kirjanduslik teos meeldib kõige enam? Ja mispärast?

Ernst Tõsine.

6. Missugune töö huvitab sind kõige rohkem ja mil põhjusel?

Rõõmulaneid.

Laekvere algkooli õpilaste vastused küsimusele nr. 6.

Küsid Rõõmulaneid, missugune töö mind kõige rohkem huvitab ja mil põhjusel. Minu kõige huvitavam töö on sukakudumine, sest kui sukakudujaid ei oleks, ei oleks ka ühelgi laisal perenaisel sukki jalas.

Kaitsevaim.

Mind huvitab kõige rohkem joonistamine, sel põhjusel, et võin oma kodumaa ilu ka paberile maalida, samuti inimesi ja varjundeid. Vari ja Käo keel.

Kõige rohkem meeldib mulle karskuse alal töötada, põhjusel, et kaoks maailmast joomine.

Tulevik ja Pisar.

Mind huvitab kõige rohkem vaimline töö: lugeda uumat kirjandust ja midagi ka ise luua.

Hilda L. ja Õnnelik Noorus.

Töö, mis mind huvitab kõige rohkem, on heinategu. Kus saab veel rohkem kauni looduse keskel viibida, kuulata kaunist lindude laulu, vaadelda tuhandevärvilist lillede sära, kui heinamaal olles! Päälegi on see töö ka tervisele kasulik.

Käärpääd.

Töid on lõpmata palju, hulk huvitavaid, mõnedki nendest kaunis rasked, millest jagu ei saa. Seepärast valin endale enam-vähem kergema, lihtsama töö — lillede kasvatamise. Hariksin ja puhastaksin neid hoolikasti; sügisel saaksin palju seemneid, muist neist müükin ära, millega endale tarvilist raha teeniksin. Teiseks huvitab see töö mind väga sel põhjusel, et lilled arma kodukoha ümbrust ilustavad.

Vilma Käo king.

Mind huvitab iseäranis kunst ja teadus ning seepärast tahan sel alal töötada seks, et rahva haridust, kultuuri tõsta.

Õie Kibuvits.

Kui ei oska väljamaa keeli, siis ei saa ka nende töid arvustada, sest tõlkeid ei või võrrelda teosega, mis kirjutatud kirjanik oma rahvuskeeles.

Kõge ülim töö on isamaad kaitsta, sest see töö on kogu rahvale kasulik.

Mougli.

Meeldivamaid väljamaa kirjanikke on neli: Fennimore Cooper, Jack London, Victor Hugo ja Chateaubriand. Cooperi „Nahksuka jutud“ on veetlevad ilusate looduse- ja olukorra kirjelduste tõttu. Liigitav on lugeda, kuidas jutu päätegelased lõpuks käärikastest asundustest põgenevad, et rahu leida praarits ja metsade üksinduses... Jack Londoni romaanid „Valge kilt“ ja „Loitev koit“ loen selle kirjaniku meeldivamateks teosteks. Nendes jutustustes on hääd polaarmaade kirjeldused ja nende tõttu olengi hakanud armastama põhja-

maa elu. Kuulsa Victor Hugo ilmakuulus romaan „Notre Dame de Paris“ on kaasakiskuv teos. Armastan lugeda keskaja elu oma koledustega, hingeliste võistlustega ja sõdadega kõrge ja madala seisuse vahel. Hingelistest tõekest meeldib mulle — Chateaubriandi „Atala“ just seepärast, et romaanis käsitatakse kristlikku õpetust. Inimene on tõesti iluv, kui tal on see inimesearmastus ja altruistlik meel. Kenad loodusekirjeldused teevad selle jutustuse veel veetlevamaks.

Armsamaks tööks pean koolitööd.

Delavaar.

Mind huvitab töö, mida teen loodusteaduse alal. Nagu näiteks botaanikas: taimede korjamine ja kuivatamine ning nende herbareerimine, samuti ka zoologia alal: loomade koju toomine ning nende vaatlemine. Ülal mainitud tööd on minusse niipalju mõju avaldanud, et üht tundigi ei tahaks neist loobuda.

Kahjuks ei ole ma palju väljamaa kirjanikkude töid lugenud, kuid neist, mis mul korda on läinud läbi lugeda, on mulle kõige huvitavam Selma Lagelöfi: „Niels Holgersoni imelik teekond läbi Rootsimaa“. Selle teose teeb mulle meeldivaks tema esteetiline ja sündmusriikas väljendus.

Meinhard Fridolin.

Töid on maailmas palju. Igatiht huvitab isetöö, kuid tööd peab tegema igatiht, mida tõendab meile järgmine vanasõna: Kelle jalg tatsub, selle suu matsub.

Mind huvitab kõige rohkem vaimutöö, seepärast et olen säälijuures rahuldatus ja õnnelik.

Kaera-Jaan.

Mind huvitab kõige rohkem aiatöö, sest värskes õhus viibimine on tervisele kasulik, kuna kaevamine musklid tugevaks teeb.

Di-Da-Do.

Olen lugenud nii mõndagi väljamaa autorit, kuid kõige rohkem meeldisid mulle neist siiski Victor Hugo oma „Pariisi Jumalaema kirikuga“ ja Aleksis Kivi oma „Seitsme vennaga“.

Õieti öeldes ei armastagi ma palju tööd teha, aga kui lugemist ka tööks arvata, siis huvitab see mind küll kõige rohkem.

Välku.

Tööd on enamjagu kõik hääd teha, kuid siiski meeldib mulle kõige rohkem aiatöö. Mõtelge, kas pole tore konralikult haritud, õitsvas, lillelõhnaga täidetud aias kõndida.

Ikanti Jaak.

Kõige kaunimaks jutuks, mida olen lugenud, pean S. Wörishofferi jutustust: „Risti ja põiki läbi saladusliku India“. See on jutt, milles kajastub noorte jõud, kindlus ja julgus.

Mäaküla Villi.

Samast jutustusest: Selles on noore kangelase Richardi julgus ja ausmeel tähele panna, samuti ka elevantdijahi Hondini iseloom.

Valge Nirkike.

Meeldib heinatöö, sest tore on heintes magada ja hommikul vara niitma minna. Üldse kõik töö on huvitav.

J. B.

Mina just väljamaa kirjandust palju ei loe, kuid siiski meeldib mulle M. Twaini jutustus „Prints ja kerjus“. Parema meelega loen siiski Eesti kirjanikkude jutte ja luuletusi.

Mind huvitab kõige enam põllutöö, seepärast tahan õppida põllumeheks.

G. M.

Raske on ütelda, missugune töö on kõige huvitavam, sest peaaegu kõik tööd on huvitavad.

Väljamaa kirjanikkudest meeldib mulle kõige enam Oskar Wilde ja tema jutustus „Ustav sõber“.

Põhjala.

(Järgneb.)

Nr. 22. Vastutav toimetaja: Ernst Raudsepp. * Tegev toimetaja: J. Neggo-Võsalo. **1925.**
 Väljaandja: Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisus.
 Toimetus ja talitus: Tallinn, Pikk t. 2 (Päevaleht). Kõnetr. 17-96. Toimetuse kõnetunnid teisipäeviti ja reedeti kl. 1—2.
 Tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid ja „Päevalehe“ tellimiste vastuvõtjad.
 Tellimishind: kuus postiga 60 mk., veerandaastas 180 mk., poolaastas 360 mk., aastas 720 mk. Üksik number 15 mk.
 Kuulutuste hind: à 5 mk. m/m veeru eest või 1/1 lhk. 2000 mk.

Minou lapses
 Minou helmes
 Lauri Kr. Relander

Eesti lastele,

Ülevaatus mälestuseks kõigest suurepärasest, kõigest liigutavast ja kõigest rüüatavast, mis minule Eestis osaks sai, ja Eesti laste silmade sära ja elujulge vaade, mis mulle minnitas, et Eesti mitte ainult ei ole vaid ka saab olema.

Teie kättes on teie rahva tulevik. Teie riiesanne on mitte ainult alalhoida seda kallist pärandust, kõigepealt isamaa vabadust, mille eellainud põlv on teile jätnud, vaid on teie asi ka teha see, mis eelmisel põlvil jääb tegemata, ja teha veel suuremat ja paremat kujul see, mis eelmise põlvil vast, ette juudulikult, teada on saanud.

Emil Setälä.

Ülal: Soome presidendi Lauri Kr. Relanderi soomekeelne tervitus Eesti noorsoole (pääle ärasõitu, õhupostil saadetud): „Eesti lapsed, Eesti helmed. Lauri Kr. Relander.“

All: Soome haridusministri Emil Setälä eestikeelne lükitus Eesti lastele.

HELGED PÄEVAD.

Soome riigipää Eestit külastamise puhul.

J. N.—V.

Haruldase pidurõõmu osalisteks said Tallinna ja Tartu elanikud 21.—24. mail s. a., mil Soome vabariigi president Lauri Kristjan Relander külastas Eestit, ja ühes temaga Soome haridusminister prof. Emil Nestor Setälä, Soome välisminister Karl Gustav Idman ja Soome vägede ülemjuhataja ooberst Lauri Malmberg. Need olid helged päevad, eriti meie riigi päälinnale ja meie ülikoolilinnale. Kerkib kahetsus, et kõik vikerkaarlased, et kõik Eesti noored ei saanud näha neid armsaid külalisi ja osa võtta nende vastuvõtmisest ja austamisest, kogu sest kirkast vaimustusest ja rõõmsast elevusest, mis pani kihama ja tegutsema meie päälinna noori. Katsun vähegi heita kajastustena nende pidupäevade helkivaid kiiri meie vikerkaarlasperre.

Oleksite pidanud nägema Soome presidendi jahtlaeva „Eläköön'i“ saabumist Tallinna sadamasse, presidendi ja teda saatvate ministrite ja saatkonna astumist maale, suurt elevust ja rõõmu, lilled ja lippude kirevust, auväravaid ja ilutulesid, tuhandeid ja tuhandeid säravaid silmi. Oleksite pidanud nägema presidendi lahket maerastust, kui teda koolinoorsugu „Eläköön Suomi!“ hüütel üle külvast õitega kogu tee: sadamast toompäälle riigivanema majani üks uppumine lilledesse. Vikerkaarlased! Oleksite pidanud nägema suurt sõjaväelist paraadi järgmise päeva hommikul, Eesti siikeid sõdureid, mehi nagu valatud terasest — tugevad ja kartmatud, iga liigutus väljendav distsipliini, nii sõjaväelist kui endakasvatust, süda täis kohuse- ja vastutustunnet, julgust ja jõudu. Milline rõõm vaadata sarnast sõjavägel!

Kuid vähe veel sellest: Sirgetes ridades, kindlal sammul läheneb kaitseliit — kodumaa ja kodukoode us-tavad kaitsjad. Neist ei hoova säärast sõjakust, mis sõdureist, pigem valvelolekut, kodanlikku korda, rahu: Töötage aga rahulikult kaaskodanikud, meie valvame, täitke aga vaikselt oma igapäevaseid kohustusi: meie kaitseme, meie hoiame korda, tulgu mis tuleb. — Milline julgeolek asub hinge meid nähes!

Kuid vaimustus valdab meeli noori nähes:

Sääli sammub trummidepöörinal taktikindlalt Eesti skoutide maleva; pisikesed vahivad „hundipojad“ sirutavad jalga kõigest jõust, et järele jõuda suurematele ja mitte välja kukkuda rütmist. Girl-skoudid ja girl-guide'id nagu naasklid — täies korras ja veendumid oma üles-ande tähtsusest. „Ole valmis!“ Ja kogu see tuhandearvuline elurõõmus õppiv noorsugu lippude ja lilledega! Tõesti on pidupäev, mis panevad rõõmsalt tuksuma kõigi südamed.

Kõige selle helevuse aluseks pole lihtne võraste-vastuvõtlikkuse askeldus, siin on suhted sügavamad: tervitatakse küllatunud sugulasi, vennasrahva esitajaid. „Blood is thicker than water“ (veri on paksem kui vesi), seda tunnevad kõik oma sügavas hingepõhjas, on nagu loomulik, et Soome ja Eesti seisaksid koos välisormide vastu, kuuluksid ühte piiriete ja huvide pool-est oma sisemise elu ehitamisel ja arendamisel, on nagu

endast mõistetav, et oleks vaimline side, püsiks alaline ühendus hõimikkultuuride vahel, — et seisaks „Soome sild“.

Peab mõistma pühitseda pidusid. Pidutsemine pole midagi pinnapäälset, pidutsemine on vaid siis pidu, kui ta hinge jätab mingi jäädava väärtuse. Nii pühitsegu noored pidusid: Sügavalt, intensiivselt, rikastades hinge mingi uue püsiva väärtusega.

Ka neist pidupäevist peab elama jääma midagi: ihk ühineda lähemalt ajaloo sündmuste mõjul eemale kistud hõimudega.

Mis oleks noorte ülesandeks sarnase ühenduse hoidmiseks? Õpitagu tundma teineteist; õpitagu austama teineteise omapära, õpitagu hindama teineteise väärtusi! Vikerkaarlased, tutvunege Soome keele ja kirjanudusega, Soome vaimuvara ja aateilmaga. Soome keel on keel, mis meile, eestlasile, kõige kergema vaevaga kättesaadav, mis nii sarnane meie omale. Korraldagem ekskursioone Soome, kutsugem soomlasi siia! Enda omapära alal hoides võib siiski palju õppida teistelt.

Soomega tutvunemiseks on hää raamat (Eesti keeles) „Soome — maa, rahvas ja kultuur“ — Tartu ja Helsingi hõimuklubide korraldusel toimetanud August Anni.

Soome keele õppimisele on ammu õhutanud mag. Joh. Aavik ja selleks astunud tegeliku sammu oma „Soome keele õpperaamatuga“, mis trükkis otsas. Võime soovitada Lauri Kettunenit „Soome keele õpperaamatut“. Ilukirjanudusest on nii mõndagi ilmunud eestikeelses tõlkes, — nimetame: Juhani Aho „Laastud“, „Vaikne meri“, „Õpetaja proua“, Al. Kivi „Seitse venda“, A. F. Sillanpää „Vaga viletsus“, Eino Leino „Helkjalaulud“.

* *
*

Ülevamaks elamuseks Tallinna noortele jääb küll vist „Estonias“ korraldatud kooliõpilaste pidulik aktus 22. mail presidendi auks. Kordame vaid mõnd lauset, mis meie noortele peaks unustamatuks jääma.

„Noored sõbrad, kui ma midagi teile mulle ülesnäidatud sõpruse eest võin anda, siin on see soovitus, et teie oma rahva tulevikkusute ja üksteise pääle loodate. Et teie jatkaksite seda tööd auga, mis teie vanemad algasid; et õhutate tugevaks ühistunde hõimrahvaste vahel. Noored, tehkered tihedaks omavahel, kui asute kodumaa saatust juhtima, see on Soome tervitus Eesti noortele.“

Seltskondlike organisatsioonide aktusel „Estonia“ kontsertsaalil ütleb president:

„Jääb soovida, et kestaks ühistöö Soome hõimurahvaste kasuks.“ Ja samas kõnes Eesti kohta:

„Rahvas, keda kannab niisuurisamaa armastus ja niisuur enesekaitsetung, ei võiiialgi hävineda. Ja kuiselle rahvava badus on ehitatud põhjapoegade õigluse alusel, siis võite kindlad olla, et see vabadus ka püsima jääb.“

Kuulge, mis kõneleb president Tartus, Raadi mõisa katseväljadel, edasi andes vabale Eestimaa rahvale tervitusi Soome talupoegade poolt:

„Ühine usk maasse, ühine usk ausasse töösse ja ühine usk ausasse tööpalgasse, kannab meid ühiselt. Te künnate ja külvate, — mida sügavamalt lõikab maasse teie ader, seda kaunimaks kujuneb töövili, mida suurema armastusega külvate, seda suurem palk.“

Olen kindel, et teie tervitusi hinnatakse kõrgeks säälpool lahte.“

* * *

*

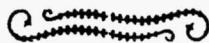
Kui siis saabus jumalagajätmisspäev, kevad-karge päikesepaisteline pühapäeva hommik, siis ei saanud „Vikerkaare“ toimetaja kuidagi toimida teisiti, kui võtta sületäie roose, suuri punmaseid La-France'i roose ja noorusvärskeid poolpungades mattroose ja viia need

meie austatud küilalistele, Soome president Relanderile ja Soome haridusminister prof. Setäläle, ära tundes neis Eesti noorsoo sõpru, — viia neile neid roose lahku mistervituseks, paludes tervitada Soome noorsugu „Vikerkaare“ toimetuse ja vikerkaarlaste poolt. — President Relander ühes riigivanemaga oli parajasti astunud heledasse päikesepaistesse riigivanema maja esisse, kus autodes jootamas valitsuse liikmed, diplomaatlik korpus, pisut eemal ratsaaueskort ja rahvahulk — küilalised valmistasid sõitma spordimütingule — kui teda tervitas „Vikerkaare“ lillekimp. Vastuseks presidendi mitmekordne tänu ja südamlük lahkus silmis:

„Eesti noorte tervitused ei kustui iaal minu südamest.“

President Relander on mitmeti kinnitanud, et ta on saanud Eestis viibides Eesti noorsoo sõbraks. Olen kindel, et need poolpühkenud roosi õied, mis nagu noorte avatud südamed, presidentile teel Soome veel mõndagi avaldasid Eesti tõuseva põlve igatsusist ja püüdeist kasvada tugevaks, aatelisteks, kultuuri loovaks rahvaks maailma rahvaste peres, põimides juured tugevamini kokku Väinöla laste sooga.

Ühinegem, vikerkaarlased, hüüdma: Elagu Soome-Eesti sõprus! Kasvagu tugevaks Soome-Ugri tõusev põlv!

Soome riigipää Lauri Kristjan Relander Eestis.

Presidendi tervitamine sadamas. Kooliõpilased annetavad presidendile sadamas lilli.

SOOME HARIDUSMINISTER PROF. SETÄLÄ KÕNE

aktusel „Estonia“ kontsertsaalis 22. mail.

Härra riigivanem, härra riigikogu esimees, valitsuse liikmed, Tallinna linnapääl!

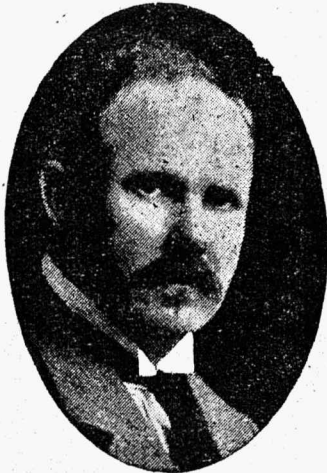
Austatud armsad suguvennad!

On vana laul, tõenäolikt tekkinud eestlaste asumisalal, kuid levinemud süüilt Soomegi, laul, mis jutustab suu-
rest tammest. Suurena ja võimsana:

Tamme tungis taevaasse,
Pikad oksad pilvedesse,
Latva päikse ligdale.

Sellest järgnes, et

Tamm teeb taeva tumedaks,
Peidab valgust pimedasse,
Katab kuu ja katab päeva,
Varjab tähed valgustamast,
Matab maa musta karva.

Soome haridusminister prof. Emil Nestor Setälä —
hõimuaate tulisem õhutaja.

Inimeste eluolu muutus viletsaks ilma päikese paiseta, tähe valguseta, kuu kumata; otsiti meest, kes kole-
tise suudaks maha raiuda, kuid ei leitud.

Känd ei katnud meeste kirveid,
Tüvi ei meeste taperit.

Viimati leiti mees õudsest kohast, kotka tiiva alt
ahelates, mees kahe vaksa vääriline, Kalevi põidla pi-
kune, kirves kaenlas.

Päästa mind vangi paelusta,
Kisu kütke kammitasta,

olid esimesed sõnad, mis väike mees lausus. Kui palve
sai täidetud, võis imet näha. Väike mees

Kasvis küünra, kasvis kaksi,
Sirgus siis veel mitu silda.
Mehikesest tõusnud meesi,

kes hakkas tamme raiuma. Töö tagajärg oli, et

Tamme hakkas tuikumaie,
Kännu otsas kõikumae,
Latva otsas langemaie.
Tamme tüvi kattis saare,
Latva langes lainetesse.

Puu lamas maas tüies pikkuses. Ja laul jutustab,
mis sest puust tehti:

Tiivest tehti tugev silda,
Painutati kena parve,
Kahel haarul üle mere.
Üks viis saarelt Viru randa,
Teine haaru Soome randa,
Seep see kuulus Soome silda.

Ja jäi veel palju ütegi: ladvust tehti uhkeid kauba-
laevu,

Keskelt külla paatisida,
Vahelt väikseid linnakesi,
Oksadest sai orjalaevu,
Laastudest sai lastelaevu.

Kuid veelgi oli jäänuseid:

Säält saab kehva mehe saama,
Leina tuba leskedelle,
Vaeste laste varjupalka.

Ja kõlge viimasest jäänusest:

Säält saab kena laulutuba,
Lauluja lusti kamberi,
Kus neid sõnu säädetakse.
Laulu lõngaks hädetakse.

Ja Soome silda mööda kõndides võidi imekspannes
vaadelda lauliku tuba, mis vaatleja silmi säras hiigla-
vana kuningalinnana. Kuid ometi oli see vast vaese mehe
maja, lauliku elukoht, mille oli kulanud päikese kuld
ning hõbetanud kuu hõbe ja millest särasid vikerkaare
värvid taevase helgina.

Olen julenud siin meele tuletada seda muinasjuttu
muistselt ajalt. Sest viimastel aastatel olen ikka ja alati
mõelnud, kuidas see vana muinasjutt nüüd on tõeks
saanud. Ja ta on tõeks saanud palju imelisemana kui
muinasjuttus eneses, nagu sagedastigi tõelikkus on ime-
lisem kui luule.

Tuhatkond aasta eest, siit paigast mitte kaugel, hak-
kas kasvama puu, millest kujunes täis hiiglapuu. Mõ-
ned rahva hõimud, nende hulgas ka Slaavi suguharu-
sid kui Soome hõimusi, kutsusid endile valitsejad võõr-
silt, nii pandi algus vägevale tsaari võimule, kus vars-
tigi slaavlus täieliku ülekaalu võitis.

Puu kasvas rutusti, paisus võimsaks ja võimsa-
maks, latv taotles pilvi, puu hakkas kuud katma ja
tähtede sära tumestama kõlgile, kelle eluase sattunud
hiiglapuu varju. See tegi olukorra viletsaks, pimestades
kõigile elule nii hädatarvilise vabaduse, päikesepaiste ja
omapärase valmuelu valguse. Ja puu vaid kasvas, kas-
vas... Puurajujat ei saanud. See kotkas, kes oli suure

maailmariigi embleemina, oli ise ahetais. Kuid kotka tiiva all oli peidus väike mees, temagi küll seotud nii käsist kui jalust, kuid kirves kaenlas — inimeste vabadus. Kui see väike mees kord pääsis paelust ja kammitaist, sirgub ta korraga pilvedesse puutuvaks hiiglaseks. Võimas puu, mille rajumist keegi vaevalt oli unistanud, lamab maas. Taeva valgused pääsevad uuesti nähtavale, rahvad pääsevad vabadusse pimedusest ja igaiüks ruttab kasutama hiiglapuu jäänuseid. Tehakse kaubalaevu, okstest orjalaevu, laastudest lastelaevu. Kehvale maata mehele tehakse uusi eluasemeid. Leskedele ja lastele tehakse tube ja varjupaike. Tehakse tuba laulikulegi, tuba, mille ettekujutus oma igavese kullaga loob kuningalinnaks. Ja viimati: pääle hiiglapuu langemist on jäänud ehitusainest valmistatud sildu ühendama seda, mis aegade rännakul lahku on läinud. Puu tüvest tehakse kuulus Soome sild.

Soome sild! Milline kulunud teem, sest soomlaste ja eestlaste kokkutuleku puhul ei või ju ühtki kõnet pidada Soome silda nimetamata!

Soome sild! Milline imeilus sümbool! Lauliku silm oli tähele pannud, kuidas maru pilved olid laialilootuva puu kombel pimestanud taeva valguse ning muutunud päeva ööks. Kuid pilved sadasid maha, päike pääsis paistma ja ta valgus murdus toredaks vikerkaareks, mille üks äär algas Eesti rannalt, teine kaardus Soome kallaste poole. Ja lauliku ettekujutus nõidus sellest vaatest võimsa silla, mis langenud tamme tüvest valmistatult ühendas mõlemad rannad.

Sel ajal kui see suur vägev tamm, tsaarivõim, varjas meie rahvast, tundus Eesti ja Soome vahe tõepoolest sillutumana. Rahvaid lahutav kitsas laheke moodustus sunniteel ookeanilaiseks, mille mõlemal kaldal rahvad käisid omateed, kaugenedes üksteisest nii keele kui mõtlemisviisi poolest.

Kuid ometi ei suutnud ükski võim täiesti lahutada seda, mis ühte kuulus. Ükski võimukäsk ei suutnud eitada meie keele ühesarnadust, rahvaluule läks vabalt üle Soome ja Eesti keelevaheliste piiride, lennates takistusteta piirkonnast teise, ja sama teed käisid aatedki. Kui Eesti rahvas oma kitsastel aegadel ära tundis ühendava võimu, ja tekkisid laulupeod rahvuslase elu vägevaks kuulutajaks, levises sama aade Soome lahe põhjapoolgi, leides kõige elavamast vastukaja. Ja samuti levisid tundmused ja helid. Kui siin meie kõrvu ja alati kõlavad vaba Eesti rahvalaulu helid, samad mis meilgi, siis on selleski jälle tunnistus, kuidas mingisugune surve ei või takistada südame helisid kõlamast südamesse.

Niiid on takistav võim murtud, meie rahvad on pääsenud peitvast pimedusest, vabaduse päike särab mõlemale, rahvaste vahele on sündinud sild, vabalt tarvitada meile igailhele.

Julgeme loota, et meie rahvad seda silda mööda uuesti üksteisega kokku saavad, ühiselt kaasa mõjudes ühiseks tööks vaimlise ja ainelise elu aladel.

Meie ühendus põlvneb vanast muistsest ajast. Ometi ei ole niiid küsimus selles, et katsuksime seltsma panna või tagasi keerata ajaratast, et püüaksime tagasi pöörata Kalevala ja Kalevipoja aegadesse. Pole küsimus mitte selleski, et me sugurahvad katsuksime omapärase kultuuri taotlemisel sulguda eneste iseolemisse ja eri-

neda muust maailmast. Ei, vaid küsimus on jõurikkast vaimlisest tööst, mis endiste sugupõlvete pärandust kasutades, meie rahvaste sisemisse olemusse põhjenedes, asetub viljakandvasse ühendusse ja vastastikusse mõjuavaldusse mitte ainult meie eneste vahel, vaid ka teiste rahvaste vaimlise eluga, seega täiesti praeguse aja kombel ja praeguse aja vaimus arendada tahtes vaimlist loomingut, nagu on olnud omane muistselegi rahva vaimuvara arendamisloole.

Pole küsimus mitte ainult sellest tööst, mis sihitud on vaimlise elu aladele, vaid me mõlemad tahame töötada ja võime kindlasti üksteist toetadagi töös meie rah-

President laeval ärasõidu silmapilgul.

vastele paremaid majanduslisi tingimisi luua. Sest suure tamme jäänustest tehti kehva mehe tuba, lesenaise ja vaestelastele maja. Valmistada sarnast olukorda kehalikku tööd tegijale, et temagi peale pikki kannatusi tunneb end saavutanud olevat inimeseväärilise elu, tunneb end kodus olevat ja isamaa omandavat, — see on jällegi meie ühise püüete üks tähtsamatest sihtidest.

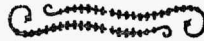
Ja kumerduguuuesti meie vahel Soome sild ühendama meid kaht rahvast, kel on sama siht: vaimlise vabaduse ning iseseisvuse alalhoidmine ja omapärasuste arendamine kultuuri kõrgete eesmärkide poole. Ja kumerdugu sillad üle ooke-

anide ühendama meid terve haritud inimekonnaga, koos püüdma ikka kõrgema ja sügavama kultuuri poole.

Eesti vennad! Me soomlased tunneme sama hästi kui teiegi, millised hädahud võivad varitseda meie rahvuslist iseseisvust, mis ostetud on kalli verehinna eest. Aga meie julgeme loota selle jõu pääle, mis peitub rahva põues. Meie imestame seda suurt energiat ja kangelasmeelt, millega Eesti enesele vabaduse muretsetes ja

ühendas riigiks kogu rahvuslise territooriumi. Ja me julgeme loota sedagi, et hädahü tünnil tõuseb väike mees kirves kaenlas, väike mees, kes vabaduse tunge ja rahvuslise vaimu kihutusel küllalt vägevaks kasvab hädahü eemaldama.

Eestlased ja soomlased, ühinegem koos hiiudma „elagu“ kõigele sellele, mis meid ühendab, meie ühisele minevikule, meie ühisele tulevikule ja meie ühistele sihtidele.

NOORUSE UNELM.

Juhani Aho.

Soome keelest M. Aaveste.

Oo, kui tuleksid veel kord tagasi need ilusad ajad, mil isamaa õnn kajastus nii kirkana ja lootusrikkana meie ees, mil ei tulnud meelegi kahelda tema tulevikus. Üalgi pärast seda, koguni valmistatunimaiski üliõpilaspidududeski poitud kindlus kõigest nii kõikumatu, kui noil viimseil kooliõpilasaastail ses kauges, väikeses maa-konnalinnas.

Oli neitsilik ilus see neem, mis lookles välja Kallavee keskelt ja mille ninas me istusime nood valged kevadised ööd ja unistasime avasilmi süütunama meele unelmi.

Uinus kogu linn salapärase Puijonmäe varjus, mille taha juba oli laskunud päike, ja rannamajad ning valge kirikutorn peegeldusid tüüine Kuopiolahela pinnal. Vaikne, sille laine aegajalt vaid ohkas nagu uinuja, kes näeb ilusat und. Nägematu muusträstas siristeles lehtuvast kaasikust ja öisiste sõudjate venest kõlas mööda vett rahvalaulu kurblik viis.

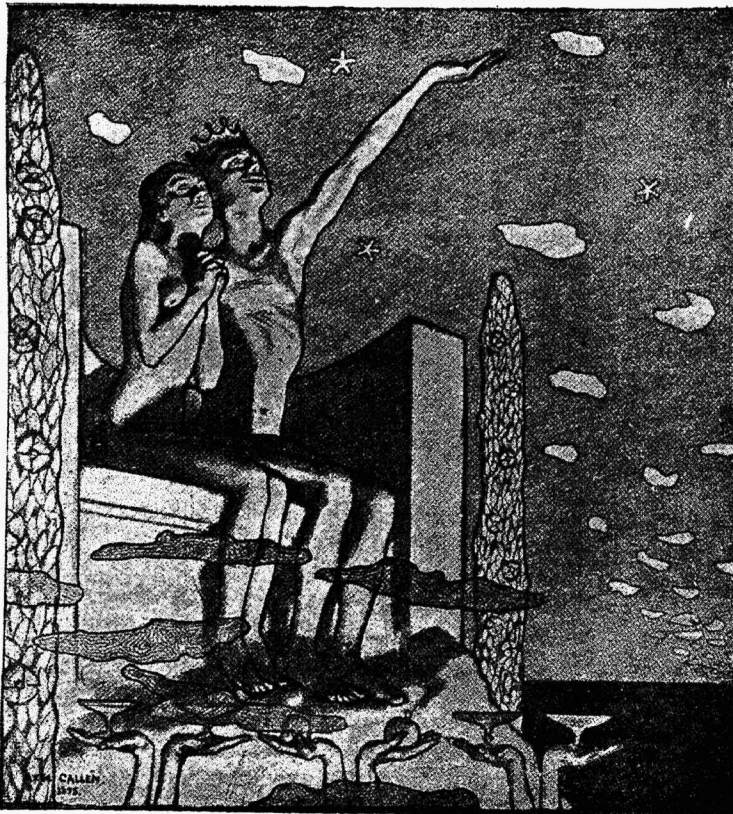
Ei olnud me oma isamaast muud näinud kui kodukohta ja tema väikese linna ümbruskonda. Aga me teadsime, et see oli mujalgi samasugune, me kujutasime kõkjale sama taeva ja kõkjale nood küinkad, need neemed ja nood uinuvad saared ja tüüined veeväljad. Me nägime Soome neeme ebamääraselt suurena sünduvat ida mandrist, kiilduvat nagu vapper laev, nina ettepoole, püüdnas lääne maade koha. See tungis kaugemale merede keskele; iga aastaga edenes ja, nagu seda neeme, seda Väinöla neeme süülesid Kallavee väljad, nii kaisutasid kogu Soomegi neemede randu need suured Läänemere lahed.

Sia olime tulnud, juhitudna päikesest, idamailt, läbi laante ja lumiste väljade, olime endale vallutanud oma maa ja selle asupaigaks harinud!

Me valmistusime, tõusime igaüks oma kivile, osutasime vesi ja mandreid ja puhkesime kordamööda ülistama oma maa kuulsust:

Me käsi võime siruta
Ja vett ning randa osuta
Ja sõnada: näe sääil on see
Maa kallil isade!

Äänisjärve, Põhjalahela,
Aura rannad, Ruija suu,
Siin on Soome võim ja tahe,
Soomlase, ei ke'egi muu.
Sellel maal sa oled vahiks,
Oma keelel' ole truul!

A. Gallen-Kallela. „Kuningalaul.“

Nii me deklameerisime. Aga veel neidki piire laien-
dasime ja löime hiiglasuureks Soome tuleviku.

Soomemaa on nagu Greekamaa enne ja Soome rah-
vas on teine Greeka rahvas! Eks ole meilgi oma saa-
restik, nagu neil oli arkipelaag? Kas ei ole me sageli
võidukalt võidelnud ülivõimu vastu nagu nemadki! On
olnud meilgi Thermopülä ja Salamis ja oleme meiegi
päästnud läänemaise hariduse!

Neil oli Homeros ja meil Kalevala! Aga meie kan-
gelased võitlesid suurema asja pärast kui nende! Aga-
memnon, Menelaos ja Achilles võitlesid röö-
vitud naise pärast, aga Väinämöinen, Ilmarinen ja Lem-
minkäinen võitlesid röövitud Sammo pärast. Need val-
lutasid linna ja hävitasid selle, meie omad vabastasid
valguse Põhjala kivimäest. Nood tarvitasid mõõka,
teised sõna võimu!

Ja sõna võimuga me kord veel vallutame maailma!

Greeklaste vägevus polnud ainult nende sõjakais
vägiltöis, vaid pigemini nende kunstis, nende kirjandu-
ses, nende vaimlises suuruses.

Ja neis oleks meiegi oma!

Soome keel on võimukas ning mehekas ja kirkas
kõlalt nagu Greekagi keel! Ja selle abil loome kirjan-
duse, mis tõrjub teelt kõik muud, loome Soome hari-
duse, uue-uusima kultuuri, mis võidab nood vanad ja
kulumud. Me levitame oma aateid kaugele läände, tun-
gime läbi kõik rahvad, meie maailmavaated mõjuvad
uskudesse ja meie keele põhjal sünnib uusi keeli. Vana
maailm on kõdunemas, see tarvitseb uuendust ja pu-
hastust, see on tardumas kavadesse. Me, soomlased,
mõtleme uued normid ja puhume neisse uue vaimu.
Ja seda teeme oma muinsuse — Kalevala ja Kanteletare
põhjal. Meie maa muutub ühenduspaiagaks ida ja
lääne vahel, see rikastub ja kosub, linnu kerkib linnade

veere, mägede tippede ehitatakse paleesid ja neemede
ninna piistitatakse mälestussambaid rahvuslikele kan-
gelasile. Sellest meie linnast saab kõige vaimlise elu
keskkoht, sest siit kajahtas esiti Snellmanni äratav hää-
l ja iga aasta takka pannakse siin toime nood „põljola-
mängud“, nagu greeklasil olid vanasti „olümpiamängud.“

Ja ehk me siis kiüll kord aastate minnes rahvana
lõppu elame, siis nõrgenemegi ja rõhutuksime vägeva-
mi teelt, kuigi sõidaksid me üle roomlaste sõjavankrid
ja türklaste poolkuu tõstetaks meie kirikute harjale, olek-
sime siiski olnud see rahvas, kes oli oma maitsse annud
maailmale ja kelle väljamõeldud moodsesse riietuksid
meie vallutajadki.

Nõnda olime aru saanud oma ajaloost, nõnda unis-
tasime hõõguvi põsi ja uskusime oma meelegujutused
tõestuvat kindlasti.

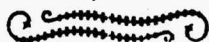
Ja seda suurt tööd teostama olime kutsutud oma
kohast meiegi ja me kasvasime eneste silmis suuriks
kangelasiks, me nagu seisime Athena turul ja hooletu-
mal liigutusel heitsime õladele olematuma tooga minnes
ülendatud meele tagasi linna.

Ei mäleta, mil algasid pudenema suled meie unis-
tuste tlvust. Vist kisti need lahti iikshaaval ja et uusigi
asemele ei kasvanud, siis oleme vist laskunud tasahilju
maapinnale.

Isamaa õnn ja selle hiilgav tulevik need tulumusid
ega tulnud meist kellestki suuri vaimukangelasi, nagu
olime uskunud lapsina.

Kuid siiski ei kao ial hoopis ära nooruse unelmid
ja lapsepõlve usk.

On aegu — ja need on siis, kui ei tundu olevat enam
midagi muud — mil on lohutud nii kaugel ja mil nii
meeleldi tahaks tagasi... neid nooruse unelmid ja lap-
sepõlve usku.

SUVIÕHTU.

*Purpurse kullaga ehit on taeva sinised toad —
Päikene, lahkudes, saadab veel viimased val-
gusejoad*

*Kergelt ja hõljuvalt tantsib vaikne õhtune tuul,
Suudeldes lilli ja mängeldes lehtega põõsal ja
puul,*

Kuldama põlde ja aasu ja puid.

Helistes tasa üht imelist viit . . .

*Suviöö õnnest vist linnudki näevad nüüd und —
Tasa, nii tasa kuid ligineb hiilides keskõine
tund:*

Hämarik Koidule ulatab tuld . . .

Noor kägu. Käärilõige.

TÄHTSAMAIJ JOONI SOOME RAHVA AJALOOST.

Prof. A. R. Cederberg'i ainetel.

Maal, kus praegu Soome vabariik, asusid ennemuiste laplased.

Ei saa täpselt tähistada, millal on asunud Soome- maale Soome hõimud: pärissoomlased, hämelased ja karjalased. Igatahes on see kestnud kaua aega, vist esimese aastatuhande esimeselt poolelt alates. Hõimudest on pärissoomlased ja hämelased tulnud üle Soome- lahe, kuna karjalased enamasti näikse rännanud olevat Laadoga kallastele maated kaudu üle Karjala maa- kaela.

Läänes asuvad rootslased ühelt poolt võtsid aeg- ajalt ette röövkäike või kauplemiskäike Páris-Soomesse, idanaabrid — slaavlased, teiselt poolt, Karjalasse. Kuid majanduslikele huvidele tulid hiljem juure misjoni piüü- ded — algasid ristiretked Soome. Esimene sarnane aja- loos tuntud retk tehti Rootsis Eerik IX ajal, vist a. 1154. Soomlased võideti ja terve hulk neist ristiti, kuigi pagan- likud soomlased sugugi nii kergesti ei tahtnud alluda ristiusu piiskoppidele. Paganlik vaim oli niivõrd võimas, et keegi Soome talupoeg Lalli surmas piiskop Henriku, kelle Eerik IX oli maale jätnud paganaid ristiusku pöör- ma. „Ristimine pesti lihtsalt maha,“ nagu meilgi, — paganlik vaba rahvas tõrkus vastu võtma võõralt päüle- sunnitud võõrast usku, millesse siiveneda neil veel pol- nud võimalust. Alles hiljem võttis Soome ristiusu vastu ja a. 1220 säeti ametisse esimene Soome piiskop Too- mas, kes mitmeti sarnleb Riia võimsale piiskop Albertile. Kuid Soomemaa poliitilisest tähtsusest Rootsil sai tõsi- semalt aru Rootsi esimene tõeline riigimees Birger Jarl. Ta tahtis Soomet liita Rootsiaga. Ta retk õnnestus, ja Rootsi riigivõim sai kindla toetuspunkti Soomes XIII aastasaja keskel. Et kindlustada Rootsi võimu võidetud maal, aetas Birger Jarl „ristitud mehi“ hämelaste maale. See oli teatud mõttes kolonistide maale toomine, nagu meil samal ajal seda katset tegid sakslased.

Karjalas olid venelased juba mõnd aega teinud ristimistöid ja Greeka õiguse kárikul olid sääl juba oma toetuspunktid. See asjaolu torkas silma niihásti paavst- ile kui ka Rootsi valitsusele. Rootsi poolt korraldatud ristiretke tulemuseks oli Lääne-Karjala vallutamine kuni Viiburini a. 1293, marshal Torkei Knuutti poja all.

Kuid see ei meeldinud Vene võimudele, eriti Nov- gorodile. Kordusid verised kokkupõrked ja tekitasid sõja Venega, mis alles 1323. a. lõppes P ä h k i n ä s a a r e rahuga, mis esimest korda määras kindlaks piiri Rootsi ja Vene vahel. Ning 15. veebruaril 1362. a. anti Soome elanikkudele täied kodanikuõigused rootslastega ühe- võrra. Sarnased õigused andsid soomlastele võimaluse õppida ise valitsema oma riigi asju.

Kuid piiritülid venelastega kestsid edasi ja panid sõjavankrid veerma. XV aastasaja viimastel aastaküm-

netel tungitakse Venest ägedasti kallale Viiburile, mis aga õnnelikult tagasi liüüakse. Ühine hädaoht ja selle ohvreidnõudev tagasitõrjumine mõjub ühendavalt ka siin: soomlased hakkavad keskaja lõpul — omapärase, teadliku rahvusliku tervikuna — ikka rohkem eralduma rootslasist. Soome rahvas kannatas Rootsi riigivalitse- jate maksude nõõrimise all. Samuti mõjus Rootsi riigi tolleaegne nõrkus ja puudulik tahe Soome maad kaitsta edendavalt Soome meeste iseseisvale tegutsemisele. Oleks tõusnud Soome meeste keskelt tol ajal kohane isik, poleks vast juba siis iseseisva Soome riigi loomine või- matu olnud.

Kuningas Gustav Vaasaga algab Rootsi riigi tervenemine. Ta asutab Rootsis rahvusliku monarhia, mille lahutamatu osana esineb Soome. Kuningas Gustav Vaasa ei hooli Soomest ega soomlasist, ta ei kingi neile oma lugupidamist, ei usalda neid ja vaatab nende päüle üleõla, haavates mitmeti soomlaste rahvuslikku tund- must. Kuninga enda haridusline tasapind polnud väga kõrge. Ta suurimaks teenuseks on usupuhastruse õnneli- lik võiduleviimine — nii Rootsis kui Soomes. Usupuhastru- tusel oli suur tähtsus ka selle poolest, et ta kiriku demo- kratiseeris ja kõigil rahvakihtide nii kõlblist kui ka hariduslikku tasapinda tõstis. Algas vaimulikkude raam- matute toimetamine Soome keele. Suurimad teenused sel alal on Mikael Agricolaal, — see oli kaluri poeg, kes siirdus piiskopini, mees, kes pani aluse Soome rahvuslikule kirjandusele, andis Soome rahvale aabitsa ja hulga muid raamatuid. Tema sulest ilmus ka esimene soomekeelne nne testamendi tõlge a. 1548. Wittenbergis õppides ja Lutherusega kokku puutudes olla ta juba sääl alanud piibli tõlkimist Soome keele.

Tundes oma elupäevade lõpu lähenemist jagas elat-anud kuningas oma riigi poegadele. Soomemaa sai hertsog Johannile — pärastise Rootsi kuninga Johann III — kelle valitseja- auahnus piüüdis iseseisvusele, võib olla isegi Soome hertsogiriigi moodustamisele iseseisvaks riigiks. Järgnesid seesmised rahutused, tekitatud Johanni enda rahutust vaimust ja otsimisist usulisel alal. Ta kavatses luua oma riigis mingi vahepäälse kuju kato- liku ja protestantliku kiriku vahel, mis ähvardas luter- lusi. Ka talupoegade seiskord muutus raskeks, sest nende vabadust ähvardas võimukaks kasvanud aadel. Need rahutused aina kasvasid kuni nad Kaarel IX ajal puhkesid koledaks „nuiasõjaks“, suureks talupoegade mässuks (1596—97), kus tuhandeti langes Soome talu- poegi verises tapeluses. Kuid võitjaks jäi talupoeg ja võidukrooniks — talupoegade vabadus. Kadus ka soo- tumaks katoliku mõju.

(Järgneb.)

Tarkussõnu.

Ei ole midagi suur, mis pole hääl, ja midagi pole tõsi, mis pole piisiv. Mathias Claudius.

Õpi, et elada! Ela, et õppida!

Elab vaid see, kes ei ela üksi endale.

Pole midagi kõvemat, kuivemat, kitsamat kui inim- süda, mis armastab vaid ennast.

Vahva on lõvitõltsutaja, vahva maailmavallutaja, — vahvam enda võitja.

Mõistmatu hoiab südame suus, mõistlik hoiab keele südames.

J. G. Herder.

K. Hertz.

S. Wörishöffer. Noorsoole toimetanud Victor Neggo.

22

Vaevalt oli Toldi oma seletuse lõpetanud, kui juba laagri poolt küljest samasugune vastus kajas, kuid nii lähedalt, et noormehed jäid imestades kuulutama. Vaevalt viie minuti pärast eraldas juba silm jooksva mehe kuju. See oli Mr. Gould. Ta pidi teel palmisalu poole olnud olema ja seisis nüüd mõne hüppega vana pääliku kõrval.

„Noh, Toldi, egas ometi midagi pole juhtunud? — Kus on — — kus on Richard?“

„Hei! sahib, nad istuvad kõik veata puude otsas. Elevant vedas meie silla minema.“

„Või nii — ja muud midagi!“

Ta astus loigu ääre ja mõõtis silmadega kaugust, siis heitis ta sõna lausumata riided seljast ja asetas jala ettevaatlikult loiku. Mulisesdes kerkisid sinakalt virvendavad mullid veepinnale. Üsna pikkamisi vajus keha pooleldi vee alla; aga kuna Mr. Gould Toldi käest kinni hoides võimalikult ettepoole kummardus, õnnestus talle siiski vabalt ujuvast puutiivest kinni haarata ja seda lähemale tõmmata. Jõupingutus oli nii suur, et Toldi poolvalju „Sahib, ole ettevaatlik!“ tagasi hoida ei suutnud, — aga see saavutas ka oma eesmärgi. Puu lamas tüveotsaga kaldal.

„Võitnud!“ hüüdis Mr. Gould. „Tulge alla, Richard!“

Richard ronis alla. Mõlema käega tasakaalu hoides, astus ta kõrkuvale sillale. Kui ta kogu oma raskusega puutiivale asus, vajutas ta ladvaotsa alla, kuna tüveots kaldale tugenes, ja jõudis vaevalt veel libedal puukoorel tasakaalu alal hoida. Iga silmapilk võis ta rabasse kukkuda.

Mr. Gould nägi seda ja ulatas talle kiiresti käe. „Hoidke mu käest kinni, Richard!“

Aga samal hetkel kaotas see puu alalise kõikumise tagajärjel tasakaalu. Ta vääratas, kuid keset kukkumist haaras Mr. Gould temast ülinimliku jõuga kinni ja surus teda, ise Toldi käe otsas rippudes, ainult ühe jalaga kindlale pinnale tugedes, vasaku käega vastu oma rinda. Richardi rinna vastu surutud kartmatu mehesiida tagus nagu vasaraga.

„Jumal olgu tänatud!“

Ohvitser sööstis kindlale kaldale. Ta tuigerdas. „Nõnda ei lähe see enam teist korda, Toldi, mõlemad teised peavad neljakümpakü üle roomama, Parema hävinegu munder kui mees! — Tõuka puu kaldalt eemale, vanake! — Nõnda, ta peab vabalt ujuma, muidu kaotab ta jälle tasakaalu. Nüüd on teie käes kord, Oskar! — Mr. Hardington, teie jääte viimaseks!“

„Jah, sir.“

Richard lähenes oma päästjale. „Kas ma ei võiks teid aidata, Mr. Gould? — Te ei jätnud mulle niigi palju aega, et teid oleksin võinud tänada!“

Ohvitser raputas pääd. „Pole ka sugugi vaja, noormees! Astuge kõrvale ja laske mind üksi tegutseda.“

Vahepääli oli Oskar puu otsast alla roninud. Sil-laks tarvitata palk ujus ta jalge ees. Mr. Gould ja vana dajak hoidsid selle teisest otsast kinni. Vaja oli nüüd üle roomata. Noormees asus arglikult ohtlikule teekonnale ja jõudis õnnelikult päralt. Samuti ka Mr. Hardington.

„Kallim Toldi,“ ütles nüüd maalikumstrik rappudes ja puristades, „kas sa ei tea siin ümbruskonnas mõnd allikat või jõge, kus oma sureliku osa mudast puhtaks võiks loputada?“

„Parajasti tahtsin teile seda ka soovitada,“ naeratas Mr. Gould. „Süäl, pisut kaugemal on oru põhjas voolav ojake. Ma arvan, et meile kõigile suplemine kurja ei teeks.“

„Ning sääljures lalame vahest ka elevanti.“ hüüdis Toldi. „Ma tean, et ta enam ei ela!“

„Seda võime teha ja pärast veel mõne tunni tule ääres magada.“

Toldi sammus ees ja peagi jõuti väikese muliseva ojakese kaldale. Nagu viirastused hõljusid pimeduses valged kujud vees. Siis asuti elevanti jälile. Nagu oleks raske veovanker läbi kõrge rohu sõitnud, nõnda oli kõik maha tallatud ja purustatud. Suured vere-loigud niisutasid maapinda. Umbes tuhat sammu oli haavatud loom veel edasi jõudnud, siis aga oli ta maha varisenud.

„Surnud!“ ütles dajak pääle seda, kui ta ettevaatlikult lähemale astudes looma silmi oli uurinud, „surnud! Hei! Hei! See on tore tükk elevantiluu!“

Ka teised astusid lähemale ja nüüd kangutati hiigla-elaja mõlemad kihvad päälüü küljest lahti. Mr. Gould teostas seda ülesannet sama osavasti kui vana päälük, nähtavasti oli ta juba varem seda tööd teinud. „Hää jahisaak, Toldi,“ ütles ta, „naha peame seekord maha jätma; on juba hilja ja veidi puhata on tungivalt tarvilik.“

Kui jahisalk laagri jõudis, oli kell juba peaaegu kolm.

Mr. Gould ulatas märjad riided ühele malafalsele. „Sul et maksa sellest edasi lobiseda, et olin lahkunud.“

Duko — säh, siin on sulle üks rupia. Nii, nüüd lase meid võimalikult kaua magada!“

Teener noogutas mulates pääd. „Homme on ju puhkepäev, isand!“

„Ma tean seda, aga mehed säädku end siiski hommikul kella kuue paiku reisivalmis. Küllap ma juba ise kõik Mr. Brooke'i juures korraldan.“

Pikema puhkeaja tõttu olid kaasavõetud telgid ohvitseride jaoks puude alla iiles säetud. Mr. Gould võttis meie kaks sõpra enda juure; Mr. Hardington lipsas teiste ohvitseride juure, ja varsi pärast seda, kui nad kuivad riided selga olid ajanud, magasid nad nagu inimesed, kellel penikoormatepikkune teekond selja taga.

Saabus hommik ja möödus päev kauaigatsetud rahu. Isegi jahile ei mindud. Metssigade lihast jätkus alles kõigile. Nüüdsest pääle pidi ka jahilõbust sootuks loobuma ja kogu tähelepanu ettevõtte teostamisele pihendama.

KOLMASKÜMNES VIIES PÄÄTÜKK.

Päälätungimine. Võitlus küla pärast.
Toldi ja Moharra.

Tihedates ridades marssisid sõdurid läbi padristiku. Laud ja mäng vaikis. Järgmisel päeval töid ettesaadetud luurajad teate, et kolm kindlustatud küla päris mahajäetuna metsas asuvat. Kuid siiski polnud see võimalik, just vastuoksa, eurooplased teadsid, et kallalätungimist oli oodata, ja olid seks puhuks kiiresti kõik ettevalmistusabinõud käsitusele võtnud.

Külade ümber oli mets maha raiutud, nõnda et päälätungijad kuskil kaitset ei võinud leida. Kes metsast välja astus, pidi sellega arvestama, et teda kerge vaevaga maha põmmutatatakse.

„Seda ma arvasingi.“ ütles Mr. James Brooke.
„Peame küllad põlema süütama.“

Väeosa liikus täielises vaikuses kuni metsaveeruni. Hällise tunni hämaras valguses võis ümbrusest kaunis hääl ülevaate saada ja sellekohaseid korraldusi teha. Kaks küla, keskmine ja parempoolne, seisid mägedelt langeva jõe kõrget, kalljaltse kaldal, mis neid selja tagant ja külje poolt piiras, kuna nende ees lage väli asus. Kolmas asus keset metsa ja oli kaitstud mullast, pambusteivastest ja kargest ehitatud vallidega.

Ükski koer ei haukunud, ükski kukk ei kireanud, ühtki elusat olevust polnud näha.

Vargsti, nagu Põhja-Ameerika indiaanlased, hiilisid James Brooke'i väed edasi.

Niipea kui pimedus maad oli katnud, kaevati neljasaja mehe poolt täielises vaikuses jooksukraav, küllalt lai selleks, et laagrit kaitsta, ja küllalt sügav, et mehed end sellesse vaentaste laskeriistade eest võisid peita.

Kui päike uuesti tõusis, seisid kindlustus kindlustuse vastu; nende vahel asus vaba väli.

Nüüd tõsteti moonavankrist raske kast; neli meest kandsid selle ettevaatlikult mullavalli taha. Selles leidusid kergesti põlevad ained, väävel, pigi, tõrv ja õli. Teised olid vahepääl keppe lõiganud — hakati tunglaid valmistama.

Meie sõbrad töötasid agarasti kaasa, kuigi nende

siida rahutult põksus. Miks ei tahetud pigem avalikult päikese heledal valgusel möögaga peos väetikesi puukindlustusi tormi jõustes vallata?

Mr. Gould oli seda mõtet Richardi näoilmeist lugenud. „Ma talitaksin ju ka pigemini sel kombel,“ ütles ta, „aga kas peame end siis metsikute pärismaalaste mürgitatud noolte märgilauaks säädma?“

„Kas meie siis pääle tungima ei hakkagi, sir?“

„Seda küll, aga mitte enne, kui vallid maha on põletatud. Teie ja Oskar ei astu alguses üldse veel tegevusse. Minu loata ei tohi te jooksukraavist lahkuda.“

Sel hetkel lähenes neile Toldi õige mureliku näoga. „Minu vend!“ ohkas ta, „minu ainsam vend — kas suudan ta päästa?“

„Kas kavatsesid talle siis ettepaneku teha, et ta oma kindlusega alla annaks?“ küsis Richard.

„Jah, seda kavatsen. Kui tunglad külla on heidetud, siis lähen sinna ja kõnelen temaga. Vaene Moharra — ta on alles nii noor, nii rumal, ta on palju ülekohtu teinud, ka minule; aga siiski tahaksin ta hädaohust päästa.“

„Kas Mr. Gould siis ka teab, et sa sinna kavatsesid minna, vanake?“

Päälük raputas pääd. „Ta ei lubaks ju seda ometi mõtte!“

Kui päike hakkas loojenema, korraldas Mr. Gould oma vägede ülevaatus. Ainult valgetest moodustatud valveahelik valdas jooksukraavi, nõnda et ükski äraandja, kui niisugune Brooke'i vägedes üldse peaks leiduma, vaenlasele mingit teadet üle anda ei saanud. Nüüd käskis Gould kõiki dajake ette astuda.

Tunglad jaotati ära ja üksikud mehed asetati neile määratud kohtadele. „Niipea kui tunglad põlema olete süüdanud ja külla heitnud, taganete kohe siia tagasi. Kes ühegi sõna lausub, või kes vaenlasele peaks mingit märku andma, selle tabab minu kuul.“

„Nüüd minge!“ lisas ta juure.

Laetud piissid laskevalmis, seisid valged puude ja mullavallide taga. Kui vaenlase kaitsetõkked hakkavad põlema, jooksevad kindlasti õige mitmed välja, et tuld hakata kustutama, ja sel puhul oleks võimalik nende pääle tuld avada.

Kõik oli alles pime ja haudvaikne.

„Kas näete mõnd meie dajakitest?“ küsis Mr. Gould.

„Ei, sir!“

„Mina ka mitte. Need alasti mehed roomavad karta läbi rohu ilma, et nad ühtki tolli oma kehast näha laseksid. Olen kindel, et ka vastaspoolel hoolas valve sisse on säetud.“

„Äkiline tulehek katkestas sosistatud sõnu. Järgmisel hetkel lõomasid mõlema külla kaitsetõkked lõken-davas tulimeres. Piiratud ere ehmatuskisa segunes piirajate võidukisaga. „Hei! Hei!“ —

Julgemad mässuliste hulgast sööstisid sädemetevihma keskele, et tunglaid kaitsetõkkeist kõrvaldada. Nad töötasid kõigest jõust, kuna hävitav loodusjõud juba nende juustesse puutus.

„Tähele panna!“ kõlas nüüd James Brooke'i hääl. „Tuld!“

Piissid paukusid ja julged röövlid langesid surmavalt tabatuna tulimerre. Teised piüisid neid päästa,

kuid langesid ise piirajate kuulide all. Ikka valjemini kõlas hädakisa mõlemast külast.

Tule kustutamisest ei võinud enam juttugi olla. Kuni alumiste mullavallideni põlesid kõik kaitsetõkked maani maha ja keegi ei liigutanud enam kätt, et tule hävitusele piiri panna. Ainult kolmas, teiste taga asuv kiila pääsis üldisest hävitusest seeläbi, et nad kohe oma kaitseaiad veega üle ujutasid. Niipea, kui tuli sinna üle hakkas tungima, kustus ta sisisedes.

Kõik väljasaadetud dajakid ilmusid tagasi, — James Brooke'i ustavate meeste hulgas polnud ühtki äraandjat.

Valveposte vähendati ja ainult vähesed valged, nende hulgas Mr. Gould, Richard ja Oskar, jäid valvama. Homme, niipea kui päike taevaservale ilmub, pidi päätungimine algama, et vaenlastele mitte aega anda end vastuhakkamiseks tavaliselt ette valmistada.

„Meile jääb võit,“ noogutas Mr. Gould. „Neid kaht küla on võimatu kaitsta, kolmanda valdame ülehommega.“

Richard võpatas tahtmata. „Umbes neli- kuni viiskümmend neist tapeti täna maha,“ ütles ta.

Mr. Gould noogutas. „Aga iga niisuguse röövli kohta tuleb mitu mõrtsukatööd arvestada,“ ütles ta, „röövitud laevad, paljaks riisitud kaubamajad — see nõuab karistust.“

Terav suitsu ja põlenud hais täitis õhku. Aegamööda oli uni enama jao sõdureid, valgeid ja värvilisi, oma õrna kaissu suigutanud, nad lamasid risti ja põigiti kaasavõetud vaipadel, käsivars pääpadjaks pää all, piiss kaenlas, et kohe täies lahinguvarustuses valmis olla, kui väljapandud valvepostid vastukallaletungimisest peaksid teatama.

Aga midagi sellesarnast ei juhtunud. Öö möödus ja taevaservale ilmusid selle päeva esimesed valguskäired, mil nii palju verd pidi voolama.

„Richard,“ küsis Mr. Gould, „ofete nii kahvatu. Kas teil midagi viga on?“

„Ei, sir!“

„Jääge minu kõrvale,“ lisas ohvitser juure. „Töotage mulle seda, kas kuulete! — Dajakite nooled on mürgitatud.“

„Seda ma tean, sir, aga — see laskmine kaitstud

seisukohalt on mulle jälk. Ma tahaksin terava möögaga peos vaenlase kantsile torni jõosta, tahaksin meelega vastasele vabalt oma rinna vastu säada, et temaga ausasti ohtu jagada, müdu lämmatab mind mõte, et inimesele pean sihtima.“

„Jääte mu juure,“ kordas Mr. Gould ta otsa vaatamata. „Tahan külg külje vastu teiega võidelda.“

„Veel kaheks tunniks,“ ütles ta siis, „heitke pikali, Richard. Vaadake, Oskar on istukile magama jäänud.“

Meie sõber kuulis sõna, aga siiski ei suutnud ta silmaga sulgeda.

Hommikul kella kuue paiku astus Mr. Gould valvepostilt magajate ridade juure. Ta tõsine ja rahulik pilk tabas Richardi otsaesist.

„Peame mehed äratama,“ ütles ta.

Üks raputas teist. Nad ehmusid unest üles, nad avasid silmad isiku ilmega, kes teab, et ta kõrval sügav kuristik haigutab. Uus päev oli alanud. Oli jõudnud aeg võitluse valmistuda.

Eine jäi peaaegu puutumata. Kui kõik ergud äärmuseni on pingutatud, siis asetsevad nälja ja janu nõuded seks silmapilguks tagaplaanile.

Mr. Brooke vaatas oma mehed üle. Nüüd seisid päike juba kõrgel taevavõlvil. Päätungimine pidi algama.

„Palvetagem,“ ütles ta.

Aegamööda korraldusid read. Valged olid oma pääd paljastanud, muhameedlased vaatasid ülespoole tõstetud kätega Mekka poole, dajakid lamasid nägusid vastu maapinda surudes pikali maas.

Keegi ei kõnelenud. Liig mitmekesised usud olid esitatud, et üks palvetamisviis kõiki oleks võinud rahuldada.

Mr. Brooke tõstis pää. „Ritta!“ käskis ta. „Ärge andke armu, sõbrad, ja ärge võtke seda vastu! See röövlipesa peab maapinnalt hävitatama. — Edasi, Jumal kaitsku teid!“

Nagu metsik sõjavägi tormasid need harjumatud, sõjameheliikult õpetamatud mehed, need ohvitserimundris kaupmeeste poolt juhutatud vabadusvõitlejad igast ilmakaarest edasi, et palju möögaga tules hävitatud kindlustuste varemeid vallata. Läbilõikav karjumine ja hõiskamine täitis õhku, ere sõjakisa segines sarvede kõlaga, põueodad ja möögad välkusid päikesepaistel, paug kõlas paugu järele sinna- ja siia poole.

Kuid ka piiratud ei pannud käsi rüppe. Päätungilaid tervitas noole- ja kuulirahe. Oel sõjajumalanna määrates takistamata. Veri ja oigamine, surijate välimane ohkamine järgis tema koledaile jälgedele.

Esimesena oli Toldi üle sõetanud kaitsevalli sööstnud. „Moharra!“ hüüdis ta valju häälega, „Moharra, mu vend!“

Üks dajak tulipunases õlamantlis, mis kujutas ühendatud röövlite tunnusmärki, kõrge kasvuga noor dajak, ööratas päikesepaistel sädelevat kriisi. „Äraandja,“ karjus ta, „vilets valgete ori — siin olen!“

„Vannu alla, Moharra, vannu alla ja sa — —“

„Hahaha. Sa tahad mu hukatusse, häbistavasse vangipõlve meelitada, Toldi. — Oigu sa neetud!“

„Moharra, Moharra — ma tahan su päästa!“

„Hahaha — — —“

Nad seisid vastamisi, mõlemad õieli käsivarrega, noorem vend täis märatsevat viha, vanem piüdes teda vägistada. Silmad siidefesisid, huuled värisesisid. Otsustamine elu ja surma üle, terve suguharu olemasolu üle oli siin teoksil, saatuse viimane otsustamine hõljus siin mõlema ühe ema sünnitatud poja vahel.

Toldi hoidis piüsi laskevalmis. Ta tahtis venda päasta, aga ka oma elu kallilt müüa.

„Vannu alla, Moharra —“

„Olgu sa neetud, sa hõbejuukseline äraandja, kes ise oma rahvast valgetele rõuhjatele kätte tahab mängida!“

Noor dajak võttis hoogu ja järgmisel hetkel oleks kriisi vägev hoop Toldi pää paratamata purustanud, kui mitte samal hetkel üks piüssipauk poleks kõlanud. Laskja oli üks malamlane ja metsiku rõõmuhõisega nägi ta punases mantlis meest vaaruvat. „See tuli minu poolt, Moharra, võlgnesin sulle juba ammu seda! Kas mäletad veel, kuidas mu kodukolle põles ja minu seakari minema aeti? Tol korral töötasin sulle kätte maksa! Hei! Hei! — Tahan sind näha suremas, sa neetud rõõvel!“

Toldi tõi vett ja hoidis selle surmavalt tabatud venna huultele. „Joo,“ ütles ta õrnalt, „kas pean su pääd tõstma, Moharra?“

Noorem dajak hingas ikka raskemini, ta surus viimase jõuga hambad kokku — vesi voolas maha; ta põlgas värskendavat jooki seepärast, et seda talle Toldi käsi pakkus. Pilk täis vihkamist ja viha tabas venda.

Võitlus lähenes sellele kohale, kus Moharra suri. Noolerahe vihises läbi õhu, punaste mantlitega rõõvliid tormasid mööda.

Toldi võttis surnud venna õrnalt sülle ja kandis ta võitlusjoone seljataha.

KOLMASKÜMNES KUUES PÄÄTÜKK.

Mürgitatud nool. Piiramine. Panter ja bruak.

Ei antud ega nõutud armu.

Kus aga pääletungivad sõdurid kerge, põletavast päikesest kuivaks küpsetatud pambushoone juure pääsesid, sääl möllas ka kohe tulileek. Kui aga tuleohust põgenejad välja julgesid ilmuda, siis langesid nende poolalasti kehad kohe vastaste kätte. Hoop möögaga, üks piüstoli-kum — ja kõik oli otsas.

Ja edasi tungisid pääletungijad. Hoone hoone järele langes nende kätte; taplus oli oma haripunktile jõudnud.

Siin-sääl lamasid surnud või haavatud. Ägamine ja korisemine täitis õhku, palvetamised ja metsikud, hullumeelsed sajatused ja needmised. Näod olid piüssirohutsuust mustaks põlenud, punased purskavast verest, näod moonutatud, viltukistud, juuksed sassis. Rind rinna vastu võitlesid vihased mehed. Nuga andis nii ühel kui teisel pool lõpuotsuse.

Mr. Gould juhatas väikest, teda erilisel hindavat dajakite salka. Ka Richard ja Oskar hoidusid ta kõrval. Kogu kalda olid need vaprad oma võimusesse haaranud, peidurkad kaljuservade all, tee vee juure. Kogu aja oli sõjaõnn neile alles naeratanud. Surnute ja surijate

keskelt läbi jatkasid nad võidurikkalt ja vigastamata oma teed.

Sääl katkestas nende edasitungimist õige arvurikas rõõvliite salk. See oli Soliman, mässajate ülemjuht ja admiral oma ustavamate meestega.

Teiselt poolt kuuldus Brooke'i hääli: „Sääl on Soliman! Kes mulle tema pää jalge ette paneb, sellele maksan Kushingis tuhat rupiat! Edasi, mu poisid, edasi!“

„Hei! Hei! Tuhat rupiat!“

Pilkav kisa vastas mässuliste ridadest, noolerahe vihises läbi õhu. Mr. Gouldi väike salk oli äkki ümber piiratud ja asus õige täbaras seisukorras.

„Siia, Brooke! Appi! Appi!“

Juba lähenes Brooke umbes viiekümmene mehega, Tännase lahingupäeva lõputulemus kõikus noateral. Sääl lendas äkki ühest hurtsikust nool ja tabas Richardit õlast nõnda, et ta vaarudes maha langes.

„Mürgitatud nool!“

Mr. Gould oli seda hüüdnud ja noore meremehe välgukirelt üles tõstnud. Ta laskis piüsi maha libiseda, hoidis Richardit ühe käega süles ja raius teises käes oleva möögaga endale teed läbi vaenlaste parve, nagu oleks talle ahastus hiiglajõu annetanud. Kiiresti kandis ta noormehe hädaohutumale kohale.

Noolt õlast rebides ja kaugele eemale paisates, rebis ta lähema hoone seinte taga Richardi riided lõtki ja hakkas kohe sõrmega haava ümbrust muljuma, siis imes ta vähese väljatilkuva vere huultega haavast välja.

Richard ütles valu pärast. „Mr. Gould,“ sosistas ta, „te olete ise ka verine — teie otsaesist on tabanud hoop! — Ah, kuidas see põleb!“

Ohvitser imes vahetpidamata edasi. „Kannatage välja, Richard — kuidas tunnete end?“

„Halvasti! — Mina — ma —“

Ta kaotas meelemärguse, pää langes tal tagasi, silmad sulgusid, lamas nagu surnu.

Mr. Gould näis seda ette olevat aimanud. Ta võttis taskust terava noa ja lõikas kõhklemata põiki üle haava nõnda, et veri hoogsamini hakkas voolama. Siis muljus ja imes ta vahetpidamata edasi, kuni viimaks higi ta otsaesiselt hakkas tilkuma.

„Toldi,“ hüüdis ta, „Toldi!“

Päälik lähenes talle ja Mr. Gould näitas minestanut. „Toldi, mürgitatud nool on ta tabanud, vaata talle otsa — kas ta jääb ellu?“

Dajak kummardus siigavasti üle lamaja. Rusuvaid, ütlemata rusuvaid minuteid möödus, mille kestes Mr. Gould sõna lausumata äärmises ärevuses ja ootuses maja posti najale toetus.

Toldi uuris minestanu haava, suud ja silma, ta kuulatas noormehe siidamelööke, siis noogutas ta. „Ma loodan, sahib! Jah, loodan!“

„Kas tahad ta haava siduda, Toldi?“

„Muidugi, sahib!“

Vanamees kandis väikest pambuskarbikest teatud salviga kaasas. Sellega määris ta nüüd Richardi haava ja sidus selle siis hoolsasti kinni.

„Ta on palju verd kaotanud, sahib, aga ma usun, et mürk on juba eemaldatud, sest muidu peaksid krambid juba päälle hakanud olema.“

Mr. Gould teadis seda ju ka, kuid siiski lohutasisid

teda vanamehe sõnad. Richard lamas täiesti rahulikult. Tal polnud ka palavikku.

„Sa oled ise verine, sahib,“ ütles päälük. „Tule, sinu jaoks leiän veel ühe plaastri.“

Ta kleepis plaastririba haavatud otsaesisele ja nüüd alles tulid Mr. Gouldile siindmused meele, millest ta nii äkki välja oli kistud. „Kõik on nii vaikne, Toldi,“ ütles ta sügavasti hinge tõmmates — „mis see peaks tähendama?“

„Võidu esimest poolt, sahib! Sahib Brooke ajas mässuliste riismed kolmandasse külla. Nad istuvad nüüd jälle kaitsevallide taga. Kuid nad on nüüd veest ära lõigatud. See on lõpu algus.“

„Jumalale tänu! — Ja Oskar, kuidas tema käsi käib?“

„Ta on veata. Sahib Brooke ja tema võitlesid kogu aja kõrvuti.“

Vabastav ohkamine kergitas Mr. Gouldi rinda. „Siis pole esialgul midagi tähtsat teha,“ ütles ta. „Me võime endale ühe neist hoonetest välja valida ja vaese noormehe pisut mõnusanini säästutada. Ei tea, kas neis veel mõni vaip peaks leiduma?“

„Vaevalt,“ oli vastus. „Ma toon meie enda omad.“

Ta ruttas minema ja ilmus peagi suure vaibakoor-maga tagasi, siis kandsid mõlemad mehed haavatu tre-pist üles ja asetasiid ta nii pehmesti kui võimalik põran-dale kuhjatud vaipadele. Mr. Gould sirutus ta kõrvale.

„Olen jõuetum kui arvasin,“ ütles ta pääd raputa-des. „Toldi, kas see kriimustus minu otsaesisel päris tõsiselt haav on?“

„Õige suur isegi. Ma toon sulle vett, sahib!“

„Pigem too lonks veini, vanake. Kas oleme palju melri kaotanud?“

„Oo, oo, — enam kui kolmkümmend on surnud ja paljud, paljud haavatud!“

„Siis mine viimaste eest hooft kandma, Toldi. Saada mõni usaldusväärne mees siia, kes mulle abiks võiks olla.“

Päälük toimetas kõik. Mõne minuti pärast ilmus Oskar ja aitas ohvitseri Richardi ravitsemisel. Oli kuum võitlus olnud, lahinguväli nõretas aina verest. Väljas kaevasiid juba virgad käed ühishauda, mis tapluse ohvrid vastu pidi võtma, valged ja värvilised, sõbra ja vaen-lase, kõik ühes reas.

Moharra jaoks kaevas Toldi eraldi haua ja paigutas oma venna pisarsilmil sellesse.

Mr. Brooke oli sõduritele luba annud puhata ja teha, mida igatiis aga soovib. Esimest korda pärast kindlus-tatud küllade ette jõudmist keedeti ja küpsetati jälle pragiseval tuel einet. Siis heitsid väsinud mehed püh-kama, kuna üksikud valvepostid laagrit valvasid ja mõnikümmend meest kordamisi ühishauda kaevasiid.

(Jürgneb).

VANA RAHVALUULE KAELASEST.

PEREMINJA PALK.

Sulane saab sulase palga,
Pälline saab pällise palga,
Or'i saab a'ä oma palga.
Mis palga saab pereminija?

Aru tal kingad annetakse,
Needki viltu lõigatud,
Tihni tähni tärigitud,
Seisimest kokku sillutud.
Otsas on säääl orava nahka,
Nina pääl on nirgi nahka,
Ääres on säääl härja nahka,
Tärgestes on fäi nahka,
Vahepääl on vasika nahka,
Keskkel kirju koera nahka,
Kandädes on kassi nahka.

Tuleb ta töölfä üdinud,
Tuleb väljasta väsinud,
Käed tal häiged fööda tehes,
Jalad häiged astudes —:
Toober oofab foä ees,
Lüpsik laudä läve pääl,
Käsikivi kamberis.
Säääl ta toobr'il fougatakse,
Lüpsikulle lükatakse,
Käsikivil' käänefakse.
Tal hapu taaril taba ees,
Leivakapil kirjfad pääl,
Lihaasfjal linnalukud, —
Vana kalil tal üksil valla.

VIKERKAARLASTE KESKEET.

„Vikerkaare“ toimetusele, vikerkaarlastele ja kõigile „Vikerkaare“ sõpradele!

Südamlik tervitus ja õnnesoov kuldsete suvistepühade puhul. Vikerkaarlane Paul Töldsep.

„Vikerkaare“ uue sõbrana tervitan kõiki vikerkaarlasi. Os-ja-ü.

Olen astunud uue lugejana vikerkaarlasperre ja soovin, et see hää ajakiri ja parem sõber oleks ja saaks paremaks kui ükski teine sellesarnane Eestis! Selleks toimetusele ja kaastöölistele minu väike ja väheütlev õnnesoov!
E. Lepistu (varjunimi.)

Noor vikerkaarlane, **Erni Sportlane**,

kelle algatusel salkkond vikerkaarlasi juuni lõpul või juuli algul kavatsevad pikema reisi mööda kodumaad ette võtta.

(Vaata üleskutse „Vikerkaares“ nr. 48, 28. nov. 1924. a.)

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse trükikoda, Pikk tän. 2.

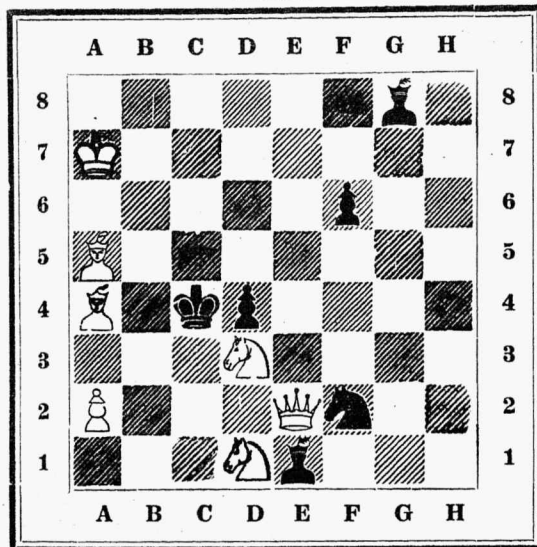
MALE.

Toimetaja A. Burmeister.

Ülesanne nr. 55.

Kokku säädnud V. Mikenas (Tallinnas). „Vikerkaare“ originaal.

Mustad.

Valged.

Valged: K a7, L e2, O a4 ja a5, R d1 ja d3, E a2.
Mustad: K c4, O e1 ja g8, R f2, E d4 ja f6.
Valged algavad ja annavad matt kahe sammuga.

Ülesande nr. 52 lahendus.

1. c7—c8 saab K d4—e5 ratsameheks, ehk : c3,
2. O d8—f6 annab matt.
1. c7—c8 saab K d4—c5 ratsameheks, ehk—e3,
2. O d8—b6 annab matt.

Õiged lahendused ülesandele nr. 52 saatsid: Alfons Pachel, Erich Laasi (ka nr. 48, 49 ja 50), Anatoli Jakobson ja V. Mikenas — Tallinnast, S. Scheermann (Rakverest), Martin Villemson (Pärnust).

Õiged lahendused ülesandele nr. 51 saatsid veel: Alfons Pachel, „Sulev“ (ka nr. 50) ja Erich Laasi — Tallinnast, Hugo Lübeck — Laevast (ka nr. 48, 49 ja 50), Martin Villemson — Pärnust (ka nr. 50), „Asteroid“ (Tartust).

Kirjavastused.

Joh. Lesn. — „Merikalm“ — segane. Jääb avaldamata.

Ado Kaasik. — „Jõulud“ saatsime tagasi Teie soovil. Saatsite meile 28. detsembril, kuna jõulud ju mööda olid ja järgmised nr.-id juba trükkis.

A. Jänes, Tsoorus. — See pole luuletus. Ränk eksitus.

H. Peets. — Ei ilmu. Vähe ilmekust.

Juhan Jõumees. — Ei see katse kõlba meile. Ega riim veel anna luuletust, pääsisi on luule ise. — Ülesanne ilmub.

B. Uusmann. — „Elu ja nali“ ei ilmu. Sest elu pole nali, nagu väidate Teie.

S. Scheermann. — „Unenägu“ läks paberikorvi.